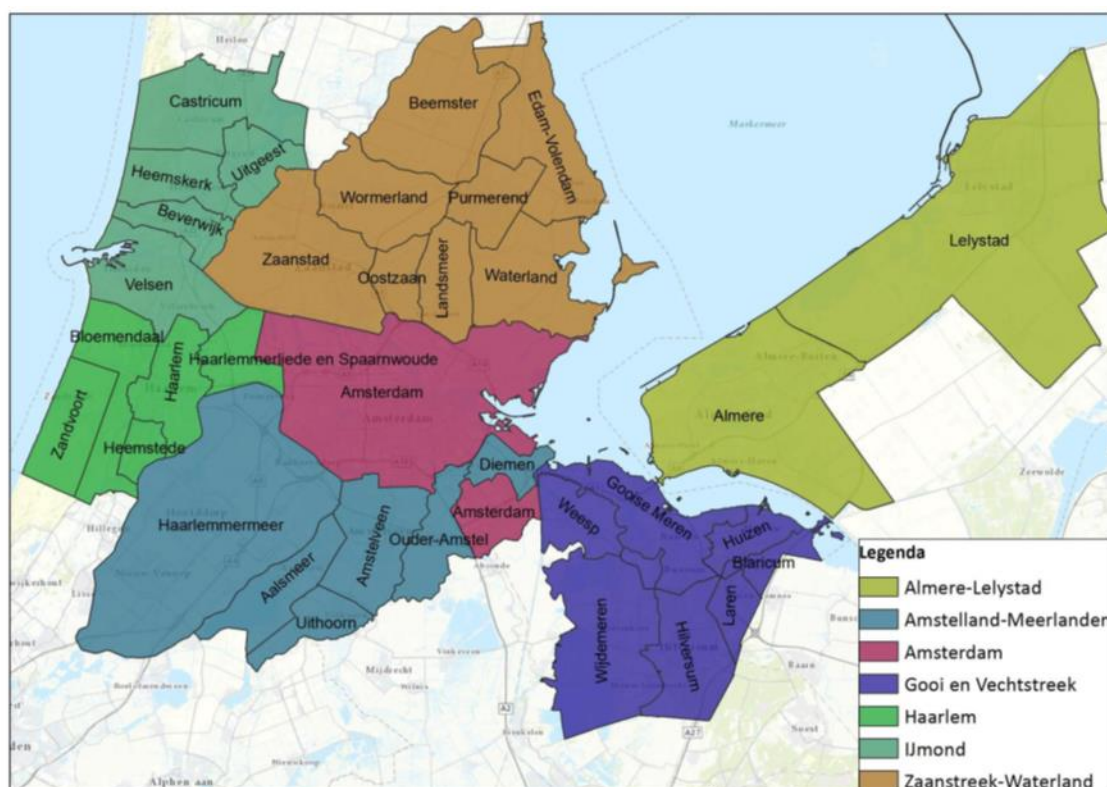

Jaarverslag ADZ 2018

De Adviescommissie Detailhandel Noord-Holland Zuid (ADZ) brengt verplicht advies uit aan Gedeputeerde Staten van Noord-Holland over gemeentelijke (ruimtelijke) plannen met een detailhandelscomponent groter dan 1500 m² winkelvloeroppervlak met uitzondering van plannen in bestaande winkelcentra groter dan 25.000 m² waarbij de ondergrens 3000 m² winkelvloeroppervlak is. Ook worden detailhandelsvisies van de gemeente Amsterdam en de regio's Amstelland-Meerlanden, Gooi en Vechtstreek, IJmond, Zaanstreek-Waterland en Zuid-Kennemerland, en provinciaal detailhandelsbeleid verplicht aan de commissie voorgelegd voor een advies. De commissie bespreekt op verzoek informatief concept detailhandelsvisie van de gemeentes Almere en Lelystad en bespreekt thema's en ontwikkelingen met betrekking tot detailhandel. De commissie toetst de plannen aan de ladder van duurzame verstedelijking, vervolgens het provinciale, regionale en lokale detailhandelsbeleid.

De gemeenten die formeel onder de adviescommissie vallen, zijn de gemeentes die liggen in de regio's Amsterdam, Amstelland-Meerlanden, Gooi en Vechtstreek, IJmond, Zaanstreek-Waterland en Zuid-Kennemerland.

In de eerste zes maanden van 2018 zijn er in de vergaderingen van de Adviescommissie diverse onderwerpen besproken die interessant waren voor de commissie. Er is in die periode één formeel advies gegeven namelijk over de detailhandelvisie van de regio Zuid-Kennemerland. Ook is informeel geadviseerd over plannen voor Sloterdijk 1 Amsterdam.

In de tweede zes maanden van 2018 zijn in de vergaderingen van de Adviescommissie ook nog enkele algemenere onderwerpen besproken en is er een formeel advies gegeven over Hyde Park (Haarlemmermeer). Daarnaast is er ook een informeel advies gegeven over Strandeiland (Amsterdam).

Verplichte adviezen 2018

Regionaal detailhandelsbeleid Zuid-Kennemerland

Na de economische krimp van 2011-2016 wil de regio Zuid-Kennemerland haar voorzieningen apparaat actualiseren. Nieuw beleid moet dynamiek in de detailhandel mogelijk maken en tegelijkertijd leegstand in de detailhandel tegengaan. Het regionale beleid uit 2013 is hiervoor geactualiseerd en aangepast aan nieuwe ontwikkelingen en trends.

Dit nieuwe regionale detailhandelsbeleid wordt het beleidskader voor het gemeentelijke detailhandelsbeleid van Bloemendaal, Haarlem, Heemstede en Zandvoort. Vanwege een aanstaande gemeentelijke herverdeling zal de huidige gemeente Haarlemmerliede en Spaarnwoude overigens onder de deelregio Meerlanden komen te vallen. Hierdoor heeft de regio Zuid-Kennemerland geen beleidsmatige uitspraken voor deze gemeente gedaan. Door gemeenschappelijke uitgangspunten op te stellen wordt een eenduidig en gelijk speelveld gecreëerd, wordt duidelijkheid gegeven en kunnen ongewenste ontwikkelingen tegen worden gegaan.

Het detailhandelsbeleid is in regioverband opgesteld door de gemeenten en zal door de individuele gemeentebesturen worden vastgesteld. De drie speerpunten van het beleid zijn:

1. Behoud van een fijnmazige detailhandelsstructuur.
2. Waar mogelijk 'nieuw voor oud' toepassen bij nieuwe ontwikkelingen.
3. PDV-locaties zijn alleen bestemd voor PDV-branches.

Aanvullend op de speerpunten geeft het beleid ook een viertal uitgangspunten:

1. Evenwichtige vraag-aanbodverhoudingen.
2. Detailhandelsvestigingen zijn louter gevestigd in verstedelijkt of nog te verstedelijken gebied.
3. Clustering van detailhandel is een leidend principe.
4. Nieuwe ontwikkelingen moeten de huidige structuur versterken.

De gewenste structuur voor de regio is 1) twee bovenregionale clusters: centrum van Haarlem en Waarderpolder (IKEA) 2) vier bovenlokale winkelgebieden: Stadsdeelcentrum Schalkwijk, Stadsdeelcentrum Cronjéstraat (beide Haarlem), centrum Heemstede en centrum Zandvoort en 3) 10 lokale wijkwinkelgebieden. Enkele gebieden krijgen een lichte uitbreiding: Prinses Beatrixplein (Haarlem-Oost), EKP-terrein (Haarlem-West), supermarkt in Bennebroek (Bloemendaal), Orionweg (Haarlem-Noord), Spaarndam-Oost (Haarlemmerliede c.a.)

De commissie adviseerde op 24 mei 2018 positief op het concept detailhandelsbeleid dat na vaststelling door de individuele gemeentebesturen in de regio Zuid-Kennemerland aan de provincie zal worden voorgelegd. Het detailhandelsbeleid Zuid-Kennemerland is inmiddels door Gedeputeerde Staten besproken en is vastgesteld.

Hyde Park

Het gebied is nu voornamelijk kantoorgebied, er is veel leegstand. Het gebied ligt vlak naast Station Hoofddorp en wordt getransformeerd naar een woonwijk. De bedoeling is een stedelijke wijk te maken met stedelijke kwaliteiten. Terugbrengen van lange lijnen zorgt voor een betere verbinding tussen verschillende gebieden. Er moet een gemengd programma komen.

Een levendige route van het station naar het centrum komt door het plangebied heen. De detailhandel in Hoofddorp centrum is regionaal verzorgend, daarnaast zijn er wat kleinere winkelgebieden in Haarlemmermeer. Bureau Stedelijke Planning heeft het aantal benodigde voorzieningen uitgerekend, hiervan is tussen de 1.500-3.000m² detailhandel in de planning, uit maximaal 9.000m² aan publieksfuncties. Bedoeld voor snelle boodschap in de eigen wijk, en dagelijkse boodschappen op aanvaardbare afstand. De omzettoename is 9% dagelijks, 3% niet-dagelijks.

In Hoofddorp staat 3100m² leeg. Dit wordt deels getransformeerd naar wonen. Buurtstrips worden landelijk vaak afgeschreven, hoe verhoudt dit initiatief zich tot het landelijke beeld? Hyde Park is geen doorsnee wijk, maar kent hoge dichtheden en een te grote afstand naar Hoofddorp centrum. Flexibel bestemmen met stadse voorzieningen, breder bestemmingsplan met maximum aan horeca en detailhandel erin, daar kunnen eventueel ook andere functies in mocht de markt detailhandel en horeca niet oppakken.

De ADZ adviseert positief met voorwaarde dat flexibel bestemd wordt, met een maximum aan detailhandel en horeca. Toegezegd wordt dit in de verdere planvoorbereiding te verwerken.

FIGUUR 3 HYDE PARK HOOFDDORP
Bron: Stedenbouwkundig Plan Hyde Park, 24 mei 2018

Informele adviezen 2018

Sloterdijk 1 zuid, Amsterdam

Aan de commissie werd gevraagd om een preadvies te geven op de ambities en het kader document, als onderdeel van het investeringsbesluit. Het plangebied is onderdeel van Haven-Stad en er worden 4500 woningen gerealiseerd. In het plan is 8200 m² voor detailhandel opgenomen, waarvan 3700 m² bedoeld voor tijdelijk initiatieven en pop-up stores. De voorzieningen worden bij voorkeur geclusterd op de kruising Transformatorweg/Contactweg. Het plan is besproken in de vergadering van 25 april.

De adviescommissie geeft een aantal adviezen op het plan

- Leg de relatie tussen Sloterdijk 1 Zuid en Sloterdijk 1 Noord.
- De commissie is van mening dat er erg veel meters zijn opgenomen in het plan voor pop-up en tijdelijke detailhandel, namelijk ruim 3000 m². De commissie is van mening dat ruimte voor dynamiek in het gebied positief is maar erg risicovol om dit vast te leggen in metrages, zeker in zoveel meters. Er is altijd ruimte te vinden voor pop-ups, dat hoeft je niet vast te leggen. Geadviseerd wordt om de interesse ervoor te benoemen maar er geen

vast programma van te maken. Het is beter om de aanvragen per item te behandelen en te bekijken of het een toegevoegde waarde heeft. Zo voorkom je dat er een gewone winkel in komt.

- Geef aan wat het verzorgingsgebied wordt en om hoeveel inwoners het gaat.
- Er wordt geadviseerd om uitgangspunten op te nemen over de momenten van realisatie van winkels, bijvoorbeeld wanneer het rendabel of maatschappelijk wenselijk is. Als er te laat winkels worden gerealiseerd is er de kans en dat de nieuwe bewoners dan al gewend zijn geraakt om ergens anders boodschappen te doen. Daarentegen zijn er de winkels op IJburg I destijds te vroeg gerealiseerd met alle bedrijfseconomische problemen van dien.
- Ook wordt opgemerkt dat het verstandig is om de locatie van retail vast te leggen in het bestemmingsplan. Verspreide bewinkeling is niet toegestaan in het stedelijk en provinciale detailhandelsbeleid. Dit moet worden omgezet in clustering.

De aanvrager gaat als volgt om met het advies:

Relatie tussen Sloterdijk 1 Zuid en Sloterdijk 1 Noord

Het aantal m² voor detailhandel dat is opgenomen in het investeringsbesluit is afgestemd op het draagvlak dat voortkomt uit de transformatie van Sloterdijk 1 zuid.

Zodra ook Sloterdijk 1 Noord zal worden getransformeerd, zal het draagvlak groeien en de behoefte aan voorzieningen toenemen. De detailhandel in Sloterdijk 1 zuid krijgt een plek aan de Transformatorweg. Deze locatie is zowel vanuit Sloterdijk 1 zuid als vanuit Sloterdijk 1 Noord goed toegankelijk.

Tijdelijke initiatieven in de commerciële sector

Het programma voor detailhandel is aangepast naar aanleiding van dit advies. Het aantal m² voor tijdelijke voorzieningen is geschrapt uit de programmatabel. In de tekst is aangegeven dat ruimte wordt geboden aan unieke (tijdelijke) concepten. Deze worden zoals geadviseerd per initiatief beoordeeld.

Verzorgingsgebied en draagvlak

De 3000 m² voor reguliere detailhandel blijft gehandhaafd. Dit aanbod zal met name wijkverzorgend van karakter. Het gaat om 2 supermarkten en andere dagelijkse voorzieningen.

Fasering

De fasering van de ontwikkelingen in Sloterdijk 1 zuid heeft de Gemeente niet zelf in de hand. Naar verwachting worden de blokken waar de twee supermarkten een plek moeten krijgen, vrij snel tot ontwikkeling gebracht. Mocht de fasering anders verlopen, dan kan eventueel een oplossing worden gezocht in een tijdelijke winkelvoorziening voor dagelijkse behoeften, zodat ook de eerste bewoners in hun eigen buurt voor boodschappen terecht kunnen.

Strandeiland

Strandeiland is voorlopig een stedenbouwkundig plan, in de vooradvies fase. Het plan is om 8.000 woningen toe te voegen, waar in totaal 20.000 mensen gaan wonen. Er is onderzocht welke voorzieningen hierbij horen. Het stedenbouwkundige plan moet nog uitgewerkt worden in een bestemmingsplan. De locatie van de detailhandel is bij de entree in verband met het feit dat iedereen er langs rijdt die de wijk binnen moet komen. Ook stoppen de tram en bus er.

De vraag wordt gesteld waarom deze toevoeging naast het winkelgebied IJburg nodig is. Dit heeft te maken met nieuwe mensen die nieuwe voorzieningen nodig hebben. Het winkelcentrum op

IJburg is hier te klein voor en uitbreiding is daar niet mogelijk vanwege de woningen die om het winkelcentrum heen liggen en die niet meer naar detailhandel omgezet gaan worden.

De commissie acht 3.000m² op zijn plek, maar daarenboven 7000m² niet-dagelijks is te veel. Winkelcentrum IJburg klaagt over te weinig klandizie en is 3.000m² wel groot genoeg voor 2 supermarkten? Referentiebeelden zijn niet echt een onderbouwing en is voor onderbouwing van detailhandel niet genoeg. Er is ook een toets aan de ladder van duurzame verstedelijking voor nodig. Daarnaast is het nodig om de marktruimte te onderzoeken. Maxis Muiden gaat wellicht uitbreiden, hou hier rekening mee. Nieuwe bewoners hebben meer functies nodig, gebruik deze 10.000m² ook voor deze functies. Buiteneiland komt nog boven het plangebied te liggen.

ADZ adviseert een nadere onderbouwing voor dagelijkse en niet-dagelijkse detailhandel. Het advies vanuit de ADZ is voorlopig negatief. Hou rekening met internet en regionale detailhandelsontwikkelingen. Vergelijk het met succesvolle winkelgebieden, Syntrus Achmea heeft onderzoek gedaan naar wijkcentra, gebruik dit als referentiekader. Van de gemeente Amsterdam is nog geen reactie op het advies ontvangen.

Algemene onderwerpen

In 2018 zijn in de vergaderingen van de ADZ, naast de adviesaanvragen, verschillende onderwerpen gepresenteerd en besproken. Hieronder volgt een korte toelichting op de diverse onderwerpen.

Paraplubestemmingsplan supermarkten Zaanstad

De gemeente Zaanstad heeft een concept paraplubestemmingsplan Supermarkten gemaakt om het aantal vestigingen van supermarkten tegen te gaan. Het is echter gebleken dat het plan ook anders kan worden geïnterpreteerd, namelijk dat de gemeente het aantal m² wil reduceren. Er is zo een handel in m² ontstaan tussen de supermarkten. De gemeente zal hier een duidelijk

standpunt over moeten innemen. Ook is het lastig gebleken om in het paraplubestemmingsplan rekening te houden met toekomstige woningbouw waar ook nieuwe supermarkten nodig zijn.

De ADZ adviseert de gemeente om:

- Per vestiging te bekijken of de supermarkt de winkelstructuur versterkt. Dat is de opgave. Als het duidelijk is welke plek je wilt versterken en welke niet, dan is dat de afweging die de gemeente moet maken bij het toestaan van supermarkten.
- Te onderzoeken of uitruiling van vierkante meters ook positief kan worden ingezet, namelijk als nieuw voor oud.
- In een private overeenkomst met de eigenaar af te spreken indien mogelijk dat er geen detailhandel komt op de oude plek bij verplaatsing van de supermarkt.

Inmiddels heeft de gemeente Zaanstad gegeven de hoeveelheid reacties en de discussies over de dienstenrichtlijn besloten om te stoppen met het paraplubestemmingsplan.

'Retail richting 2030' van INretail

Het onderzoek van INretail 'retail richting 2030' is een Retail DNA model bestaande uit drijfveren, behoeften en toegang. (Drivers, Needs en Access). Dit model produceert continue nieuwe shifts. De shifts zijn verschuivingen die plaatsvinden in de samenlevingen, bijvoorbeeld dat mensen meer willen leasen/delen ipv bezitten. Er wordt ingespeeld op deze verschuivingen. Het biedt kansen om retail leuker, makkelijker en relevanter te maken voor de klant. Het model werd in de vergadering van de ADZ gepresenteerd.

Enkele verschuivingen:

- Consumenten willen steeds meer weten over de producten, bijvoorbeeld waar ze vandaan komen.
- Producten worden minder vaak weggegooid en in plaats daarvan doorgegeven.
- Er is een grotere vraag om attractie.
- Er is een verschuiving van massaconsumptie naar persoonlijkere consumptie.
- De invloed van influencers op social media.
- Verschuiving van winkels naar ecosystemen, ofwel een groter geheel.

Het onderzoek concludeert dat de omgeving van mensen steeds meer verandert. Er komen ook meer spelers op de markt terwijl er niet meer te verdelen valt. De impact op de retailer is dat deze relevant moet zijn, dat geldt ook voor de winkelomgeving. Middelgrote steden hebben steeds minder onderscheidend vermogen. Gemeentes moeten volgens het rapport een meerwaarde creëren in hun winkelgebied. Niet alleen om te concurreren met andere steden maar ook voor de eigen inwoners. En een omgeving die meer dan winkels biedt, bedient meer doelen. De leden van de commissie geven aan dat er ook steeds meer horeca komt in winkelgebieden en dat het steeds meer ontmoetingsplekken worden. Men eet steeds vaker buiten de deur en dat heeft gevolgen voor de winkelgebieden.

Omzetkengetallen

INretail heeft een notitie opgesteld 'omzetkengetallen 2016 ten behoeve van ruimtelijk-economisch onderzoek', die wordt toegelicht in de vergadering. In een ruimtelijk economische berekening wordt de vraag naar winkels en het aanwezige winkelaanbod kwantitatief tegenover elkaar gezet met als doel een indicatie te krijgen van mogelijke uitbreidingsruimte voor dan wel teveel aan winkels. Het is echter ook lastig omdat bij behoefteberaming je tien jaar vooruit moet

kijken. Men weet bijvoorbeeld niet hoe internet zich ontwikkelt in die periode. Het is ook lastig omdat de cijfers worden afgezet tegen een landelijk gemiddelde.

Marktruimteonderzoek

Deze toelichting door bureau Stedelijke Planning is gericht op het gebied van de ADZ. Benadrukt wordt dat marktruimte niet hetzelfde is als uitbreidingsruimte. Cijfers worden afgezet tegen landelijk gemiddelde. De uitkomsten zijn indicatief. Er zitten zeker nuances in. Voor wat betreft de bevolkingsgroei komt er een stad van de grootte van Haarlem bij in de Metropoolregio Amsterdam. De online bestedingen groeien ook.

De dagelijkse sector kent een licht overaanbod. Maar hier geldt dat de groei van de bevolking meer is dan de groei van het aandeel online.

Bij mode en luxe is het nu gunstig. Er is sprake van een hogere vloerproductiviteit dan het landelijk gemiddelde. Verwacht wordt dat ook in 2025 er een bovengemiddeld functioneren zal zijn.

Vrije tijd: het online aandeel is al gegroeid voor 2011. De groei van het online aandeel is ondergeschikt aan de groei van de bevolking. Verwacht wordt wel dat het iets positiever zal zijn in 2025.

Bij in en om het huis moet de groeisprint voor online nog komen. Hier is sprake van het IKEA-effect. Waar er een IKEA is, is het functioneren sterk bovengemiddeld.

De conclusie is dat de marktruimte staat onder druk staat. In de MRA is het nog relatief gunstig gesteld met de marktruimte. Er worden vier beleidsaanbevelingen gedaan door Bureau Stedelijke Planning:

1. Wees voorbereid op transformatie
2. Versterk gebieden selectief
3. Koester de hoofdwinkelstructuur
4. Stem (boven)regionaal af

Het onderzoek wordt meegenomen in provinciaal beleid

Stadslogistiek

Walther Ploos van Amstel gaf een presentatie over Stadslogistiek. In de sector detailhandel is de logistiek goed geregeld volgend het onderzoek. De groei van e-commerce leidt niet tot meer vervoer. Welke ontwikkelingen komen er op ons af:

- *Toename elektrisch vervoer*
- *Grote vrachtwagens*
- *Electrische busjes*

Bij de ontwikkeling van nieuwe wijken is het goed na te denken over hoe om te gaan met nieuwe ontwikkelingen. Bijvoorbeeld door pick up points in het ontwerp mee te nemen.

Walther Ploos van Amstel geeft als advies om ruimte te delen:

- Horeca: maak BIZ afspraken over hoe het aantal levermomenten per dag terug gebracht kan worden. Elektrisch vervoer is mooi maar 2/3 van het huidige dieselgebruik wordt benut voor de koeling bij horeca leveranciers.
- Logistiek winkels: is goed geregeld.
- Afval: hier valt veel winst te behalen
- Servicebusjes: hier wordt door de markt al gewerkt aan allerlei nieuwe concepten.
- Handhaven is belangrijk.
- Geef logistiek een plek in bestemmingsplannen.

Dienstenrichtlijn, uitspraak Europees Hof

De aanleiding voor deze zaak was de Bristol die zich wilde vestigen op de woonboulevard waar allen PDV (perifere detailhandel) is toegestaan en geen gewone winkels. Deze zaak kwam bij het Europees hof terecht: de Bristol wilde aantonen dat ze onder de Dienstenregeling valt en dan de brancheringsregels niet meer gelden. De uitkomst was dat het arrest zegt: detailhandel in goederen is een 'dienst' en valt onder de dienstenrichtlijn.

De gemeente Appingedam moet nu duidelijker maken waarom Bristol niet mag zitten op de woonboulevard, en daar alleen PDV mag en dit ook met data onderbouwen.

De gemeente moet aantonen dat de vestiging van de Bristol op de PDV locatie effect heeft op de leefbaarheid. RvS doet uitspraak.

Een generieke onderbouwing heeft de voorkeur om precedentwerking te voorkomen.

Het gevolg van de uitspraak is dat gemeentes beter moeten onderbouwen waarom PDV-locaties alleen bestemd zijn voor PDV-branches. De brancheringsregeling geldt nog wel in het bestemmingsplan. Een soortgelijk probleem speelt er in de gemeente Diemen. Visser Vastgoed heeft aangetoond dat het bestemmingsplan niet voldoet aan de dienstenrichtlijn.

Vitale Buitenstad

Op 1 oktober 2017 is met dit project gestart. Er vinden op het moment nog een aantal discussies over plaats. Buitenstad krijgt niet zo veel aandacht als binnensteden. Een van de aanbevelingen is een totale ban op solitaire locaties in buitensteden. 66% van de totale bewinkeling in Nederland bevindt zich in de buitenstad. Winkels in de buitenstad zijn relatief groot, en de trend is dat meer detailhandel naar de buitenstad trekt. Nieuwe grote punten zijn toegevoegd, en kleine winkels vallen af. PDV en niet-PDV groeien allebei. Leegstand is niet een groot probleem in de buitensteden. In discussie is ook de eventuele brancheverbreding bij de huidige PDV/GDV locaties.

De planvoorraad is behoorlijk groot en er lopen nog veel grote projecten in de buitenstad. Er is structureel overaanbod in de buitengebieden, dit zorgt voor een disbalans met centrumgebieden. Kortere huurcontracten komen steeds vaker voor. Er zijn nu 10 miljoen m² PDV in de buitenstad. Internet gaat een grotere invloed hebben. Volgens de BOVAG gaat 40% van automotive verdwijnen. Opgave verschilt heel erg per regio en sector. Ordenen, opwaarderen, ombouwen en opruimen moet helpen de buitenstad weer gezond te maken. In de loop van 2019 komt er een eindrapport.

Presentatie Kadaster

Er is een serieuze verandering nodig in het denken. Compacter worden is nodig, vooral in middelgrote centra. Er wordt veel geïnvesteerd in de schil waarvan het niet duidelijk is of daar toekomst zit in de detailhandel. Zet in op een compacter centrum en investeer hierin. Condities waarbinnen instrumenten werken: gelijkwaardigheid, inspiratie, iedereen draagt verantwoordelijkheid, bestuurlijk commitment, koers houden maar ook meebewegen. Objectieve informatie, organiseer netwerk, pak niet teveel verantwoordelijkheid. Het is belangrijk om een dialoog te starten tussen de ondernemers, vastgoedeigenaren en de gemeente. Hierin moet de overheid de regiorol pakken.

Presentatie Monitor Detailhandel 2018

Provincie NH monitort de detailhandel. Het aantal banen is vanaf 2005 toegenomen. Hetzelfde geldt voor het aantal internetbanen in de detailhandel. Aantal verkooppunten daalt. Grote verschillen in leegstand tussen deelregio's. Er wordt ook vooruit gekeken in de monitor aan de

hand van de Retail Risk Index, wat een instrument is dat door Locatus ontwikkeld is. Gegevens zijn beschikbaar voor de gemeenten in de regio. Dit samengevoegd met marktruimte onderzoek kan toekomstbeeld geven. Op basis van de cijfers van dit moment is de planvoorraad redelijk gezond, maar onevenwichtig verdeeld. Het algemene beeld is positief, maar op bepaalde plekken zijn er nog flinke uitdagingen.

Werkzaamheden voorzitter

De voorzitter vertegenwoordigde de commissie op zes externe bijeenkomsten van onder anderen de provincie Noord-Holland, de Retailagenda, Provada en Stibbe/Bureau Stedelijke Planning.

Samenstelling van de commissie

Leden van commissie

- Leo van der Linde, voorzitter
- Suzanne Jeurissen, secretaris (1 jan- 1 juli 2018)
- Tim Putting, secretaris (1 juli-1 jan 2019)
- Jan Appelman, regio Zuid-Kennemerland, plaatsvervangend voorzitter
- Wouter Hol, regio IJmond
- Louise Ronner, Regio Zaanstreek / Purmerend/Waterland
- C.J. Dippel, Amsterdam (EZ)
- Martin van den Oever, Amsterdam (RO)
- Saskia Zorge, regio Amstel-Meerlanden
- Margo Molkenboer, Gooi en Vechtstreek
- Tessa Vosjan, namens Detailhandel Nederland/Inretail
- Dirk de Bie, MKB Noord-Holland
- Dirk Mulder, onafhankelijk expert op het gebied van winkel- en consumententrends
- Wim van der Post, onafhankelijk expert op het gebied van ruimtelijke ordening en economie
- Sieuwert Ermerins, onafhankelijk expert op het gebied van vastgoed en planexploitatie
- Marlieke Heck, provincie Noord-Holland [toehoorder]
- Anton Bokkers, Almere [toehoorder]

De agendacommissie

- Leo van der Linde, voorzitter
- Suzanne Jeurissen, secretaris (1 jan- 1 juli 2018)
- Tim Putting, secretaris (1 juli-1 jan 2019)
- Jan Appelman, regio Zuid-Kennemerland, plaatsvervangend voorzitter
- Dirk Mulder, onafhankelijk expert op het gebied van winkel- en consumententrends

Wisseling van leden

Suzanne Jeurissen is halverwege het jaar gestopt met haar taak als secretaris van de ADZ, ze heeft deze taak overgedragen aan Tim Putting.

Financiële verantwoording

De provincie Noord-Holland heeft de werkzaamheden voor het secretariaat in de eerste helft van het jaar uitbesteed aan de gemeente Amsterdam, Ruimte en Duurzaamheid. In de tweede helft van het jaar heeft de provincie de werkzaamheden voor het secretariaat uitbesteed aan het MRA Bureau. De werkzaamheden omvatten onder meer de voorbereiding en verslaglegging van vergaderingen en het voorbereiden en opstellen van de adviezen. Ook de vergoedingen van de voorzitter en de onafhankelijke experts worden in deze begroting meegenomen. De begroting

voor de eerste helft van het jaar bedroeg € 30,000,-. De begroting voor de tweede helft van het jaar bedroeg €8.700,-. De gemaakte kosten voor de werkzaamheden bedroegen in de eerste helft van het jaar €30.000,- en in de tweede helft van het jaar €4.404,40,-. Er is dus in totaal €34.404,40 uitgegeven van het geraamde bedrag van €38.700,-.